(1732-1809) יוזף היידן

הבריאה אורטוריה בשלושה חלקים לברית: **גוטפריד ואן סוויטן** (1734-1803) Joseph Haydn (1732-1809)

The Creation Oratorio in three Parts

Text: Gottfried van Swieten (1734-1803)

'חלק א

PART 1

פתיחה תזמורתית תיאור התוהו ובוהו

עברית: בני הנדל

Introduction

The Representation of Chaos

Recitative (Raphael, Uriel, Chorus)

רפאל, אוריאל ומקהלה) רצ'יטטיב

(בס) **רפאל** RAPHAEL (bass)

בָּרֵאשִׁית בַּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֵת הַאָּרֵץ. וְהָאָרֶץ הָיִתָּה תֹהוּ וַבֹּהוּ, וְחֹשֶׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם.

And the earth was without form and void; And darkness was upon the face of the deep.

המקהלה

וָרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֱפֶת עַל-פְּנֵי הַמָּיִם. וַיּאֹמֶר אֱלֹהִים: "יִהִי אוֹר!" CHORUS

And the Spirit of God moved upon the face of the waters.

In the beginning. God created the Heaven and the earth:

And God said: Let there be Light,

And there was Light. וַיִּהְי-אוֹר.

(טנור) אוריאל

וַיַּרָא אֱלֹהִים אֱת-הָאוֹר, כִּי-טוֹב, וַיַּבְדַּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶּׁךְ. **URIEL** (tenor)

And God saw the Light, that it was good: And God divided the Light from the darkness.

אריה ומקהלה

Aria with Chorus

אוריאל

URIEL Now vanish before the holy beams

עתה נסוגים מפני קרני הקודש הצללים הנוגים, העגמומיים של השחור: היום הראשון קם ועולה.

הבלבול סר, והסדר נובט.

הנה נסו בבהלה חבורות רוחות-השאול. ועתה הם צונחים אל מעמקי התהום,

אל-עבר הלילה הנצחי.

The gloomy dismal shades of dark; The first of days appears.

Disorder yields to order the fair place.

Affrighted fled hell's spirits black in throngs:

Down they sink in the deep of abyss

To endless night.

המקהלה

CHORUS

יאוש, זעם ומאֶרָה מלווים את צניחתם המהירה.

עולם חדש צץ ועולה בצו האלוהים. Attends their rapid fall. A new-created world springs up

Despairing cursing rage

At God's command.

רצ'יטטיב

Recitative Raphael

רפאל

וַיַעשׂ אֱלֹהִים אֱת-הָרֶקִיעַ, וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ,

וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרָקִיעַ;

And God made the firmament.

And divided the waters which were under the firmament From the waters which were above the firmament.

And it was so. וַיָּהִי-כֶּן.

סערות עזות מקיצות בזעף; כמוץ ברוח מתפזרים העננים,

הרקיע ניצת באש שמימית,

ובשאון אימים מתגלגלים הרעמים. עתה, מן המצולות, מהביל,

עולה הגשם המחייה-כל,

וכן הברד המחריב-כל, והשלג, על פתיתיו הקלילים.

Outrageous storms now dreadful arose;

As chaff by the winds are impelled the clouds.

By Heaven's fire the sky is enflamed,

And awful rolled the thunders on high.

Now from the floods in steam

Ascend reviving showers of rain.

The dreary wasteful hail,

The light and flaky snow.

סולו ומקהלה

(סופרן) גבריאל

בפלא הנוצר מביט בפליאה צבא-המרום המהולל, ואל קמרונות הרקיעים בוקעות

תהילות הבורא,

תשבחות היום השני.

Chorus with Soprano Solo GABRIEL (soprano)

The marv'lous work beholds amaz'd The glorious hierarchy of Heav'n; And to th' ethereal vaults resound

And to th' ethereal vaults resound

The praise of God, And of the second day.

CHORUS המקהלה

ואל קמרונות הרקיעים בוקעות תהילות הבורא,

the praise of God. תשבחות היום השני. And of the second day.

רצ'יטטיב

Recitative

רפאל Raphael

וַיּאמֶר אֱלֹהִים: "יִקְווּ הַמַּיִם מְתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֵל-מָקוֹם אֱחָד, ּוְתֵּרֶאֶה הַיַּבָּשָׁה"; וַיִּהִי-כֵּן. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה "אֱרֵץ", וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא "יַמִּים"; וַיַרָא אֱלֹהָים כִּי-טוֹב.

And God said: "Let the waters

Under the Heaven be gathered together unto one place,

And let the dry land appear"; and it was so.

And God called the dry land: "earth",

And the gathering of waters called "the seas";

and God saw that it was good.

אריה Aria רפאל

Raphael

מתגלגל בנחשולים קוצפים, Rolling in foaming billows מתרומם בגעש הים הסוער, Uplifted roars the boist'rous sea. הרים וצוקים נגלים, Mountains and rocks now emerge;

פסגותיהם מזדקרים אל העבים. Their tops into the clouds ascend. במישור הפתוח, המתוח,

Thro' th' open plains outstretching wide in serpent error rivers flow.

Softly purling glides on

Thro' silent vales the limpid brook.

רצ'יטטיב גבריאל

משמחת כל עין.

וַיּאמֶר אֱלֹהִים: "תַּדְשֵׁא הָאָרֵץ דֵּשֵׁא עשַׂב מַזְרִיעַ זֶרַע,

עַץ פָּרִי עֹשֵה פָּרִי לִמִינוֹ,

נהר רחב זורם פתלתול.

מרשרש ולוחש מחליק לו

פלג זך בגיאיות השלווים.

אַשֵׁר זַרְעוֹ-בוֹ עַל-הָאָרֵץ"; וַיִּהִי-כֵן.

השדות מופיעים, וירוקות לבושם,

הפרחים החינניים והעליזים

כאן נובטים צמחי המרפא.

מעצימים את המראה המענג.

כאן הצמחים מדיפים ניחוחות;

והחורש מתקמר כשמשיה מצלה,

את ההר התלול יער עבות מעטר.

כובד הפירות מכופף את הענפים הארוכים,

Recitative Gabriel

And God said: "Let the earth bring forth grass,

The herb-yielding seed,

And the tree yielding fruit after his kind,

Whose seed is in itself upon the earth"; and it was so.

אריה Aria גבריאל

Gabriel

Recitative

Uriel

With verdure clad the fields appear Delightful to the ravish'd sense:

By flowers sweet and gay

Enhanced is the charming sight.

Here vent their fumes the fragrant herbs;

Here shoots the healing plant.

By loads of fruit th' expanded boughs are press'd;

To shady vaults are bent the tufty groves;

The mountain's brow is crown'd with closed wood.

רצ'יטטיב אוריאל

וצבאות השמים בישרו כי היום השלישי הנץ. הם שיבחו את אלוהים, לאמור:

And the heav'nly host proclaimed the third day, Praising God and saying:

המקהלה

איחזו בנבל, העירו הקתרוס, זמרו והריעו בשירת הלל! הללו את אדוננו, האל רב-הכוח, כי על שמים וארץ עטה בגדי תפארת!

CHORUS

Awake the harp, the lyre awake! In shout and joy your voices raise! In triumph sing the mighty Lord! For he the heavens and earth Has clothed in stately dress.

רצ'יטטיב אוריאל

און יאי וַיּאֹמֶר אֱלֹהִים: "יְהִי מְאֹרֹת בְּרְקִיעַ הּשָׁמִים, לְּהַבְדִּיל בִּין הַיּוֹם וּבֵין הַלְּיְלָה... וּלְהָאִיר עַל-הָאֶרֶץ; וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים, וּלְיָמִים וְשָׁנִים". וֹכִן ברא אֵת הַכּוֹכְבִים.

Recitative

Uriel

And God said: "Let there be lights In the firmament of Heaven To divide the day from the night... And to give light upon the earth; And let them be for signs and for seasons, And for days, and for years. He made the stars also.

רצ'יטטיב אוריאל

במלוא זוהרו עולה עתה השמש
ושולח קרניו,
כחתן עולץ, ענק גא ושש,
לרוץ במסלולו המדויק.
בהָלוך חרישי ובהָבהוב ענוג
ירח כסוף מהלֱך בשמי הלילה השקט.
את רקיע השמים האדיר מעטר
זהב אין-ספור כוכבים בהירים.
ובני [מלאכי] האלוהים
בישרו את בוא היום הרביעי בשירה שמימית,
והיללו את גבורת אדונם, לאמור:

Recitative

Uriel

In splendour bright is rising now the sun And darts his rays; An am'rous joyful happy spouse, a giant proud and glad, To run his measur'd course. With softer beams and milder light Steps on the silver moon through silent night. The space immense of th' azure sky Innum'rous host of radiant orbs adorns. And the sons of God Announced the fourth day in song divine, Proclaiming thus His power:

רצ'יטטיב ומקהלה המקהלה

הַשָּׁמִיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד-אֵל, וּמִעֲשֵׂה יָדְיו מַגִּיד הָרָקִיעַ.

Chorus with Soloists CHORUS

The heavens are telling the glory of God. The wonder of his works Displays the firmament.

גבריאל, אוריאל, רפאל

יוֹם לְיוֹם ׁיַבִּיעַ אֹמֶר, וְלִיְלָה לְּלִיְלָה יְחַוֶּה דְּעַת.

GABRIEL, URIEL, RAPHAEL

Today that is coming, speaks it the day; The night that is gone to following night.

גבריאל, אוריאל, רפאל

בתבל כולה הדבר נשמע, מצטלצל בכל אוזן, ומובן לכול.

GABRIEL, URIEL, RAPHAEL

In all the land resounds the word, Never unperceived, Ever understood.

'חלק ב

PART 2

רצ'יטטיב גבריאל

גבריאל וַיּאמֶר אֱלֹהִים: "יִשְׁרְצוּ הַמֵּיִם, שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל-הָאָרֶץ, על-פָּנֵי רְקִיעַ הַשְּׁמִיִם".

Recitative Gabriel

And God said:

"Let the waters bring forth abundantly, The moving creature that hath life, And fowl that may fly above the earth, In the open firmament of Heaven.

אריה

גבריאל

Aria Gabriel

על כנפיים עזות

מעופף לו גא הנשר ברום, ומפלח את האוויר במעוף מהיר

אל השמש הלוהב.

את הבוקר מברך שיר עליז של עפרוני,

ודברי אהבה הומה זוג יונים.

מכל שיח וחורש מצטלצל לו

קולו המתוק של הזמיר.

עדיין אין הצער מדכא את חזהו,

ולא לדבר-קינה

מכוּונת שירתו החיננית.

On mighty pens

Uplifted soars the eagle aloft,

And cleaves the air in swiftest flight

To the blazing sun.

His welcome bids to morn the merry lark,

And cooing, calls the tender dove his mate.

From ev'ry bush and grove resound

The nightingale's delightful notes.

No grief affected yet her breast,

And God created great whales,

[Ye winged tribes, be mulitply'd

And ev'ry living creature that moveth. And God blessed them, saving:

Nor to a mournful tale

Were tun'd her soft enchanting lays.

רצ'יטטיב רפאל

Recitative Raphael

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים, אֱת הַתַּנִּינִם הַגָּדֹלִים וָאֵת כָּל-נֵפֵשׁ הַחַיָּה הָרֹמֵשֵׂת.

וַיָּבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים, לֵאמֹר:

"פָּרוּ וּרְבוּ...

[וּרָבוּ דרי האויר ושירו עלי כל עץ!

וּרָבוּ שורצי הַמַּיִם

ומילאו כל מצולה,

פרו והתעבו ורבו ושמחו באלוהיכם!"]

And sing on ev'ry tree!

Multiply, ye finny tribes, And fill each wat'ry deep!

Be fruitful, grow, and multiply!

"Be fruitful all and multiply!

And in your God and Lord rejoice!"]

רצ'יטטיב רפאל

Recitative Raphael

פרטו אז המלאכים על נבליהם האלמותיים והיללו את פלאי היום החמישי. And the angels struck their immortal harps And the wonders of the fifth day sung.

טריו ומקהלה גבריאל

Terzetto & Chorus GABRIEL

יפות, מעוטרות בירקות רעננה, מופיעות הגבעות המתעגלות.

- מעורקיהן – כבדולח זורם

בוקע הפלג הצונן.

Most beautiful appear, with verdure young adorn'd, The gently sloping hills.

Their narrow sinuous veins distill in crystal drops The fountain fresh and bright.

אוריאל

URIEL

במעגלים מתרוננת באויר עדת ציפורים עליזה.

ובחוגן, את נוצותיהם הבורקות

השמש מצבע בכל צבעי הקשת.

In lofty circles play and hover thro' the sky The cheerful host of birds.

And in the flying whirl, the glitt'ring plumes Are died, as rainbows, by the sun.

רפאל

RAPHAEL

ראה, במים הבהירים שוצפת הדגה, ומתפתלת באלף נתיבות. וממעמקי המצולה מתגלגל הלוויתן,

נוסק ועולה על גב הגל הקוצף.

See flashing thro' the wet in thronged swarms the fry On thousand ways around.

Upheaved from the deep, th' immense Leviathan Sports on the foaming wave.

גבריאל, אוריאל, רפאל

מה רבו מעשיר. אלוהם! מי ימנה מספרם?

מי, אלוהי?

המקהלה

ּגָדוֹל יָהוָה בְּמַעֲשָׂיו, וּמְהַלָּל לְנֵצַח *נְצָחִים*. How many are thy works. O God? Who may their numbers tell? Who. O God?

GABRIEL, URIEL, RAPHAEL

CHORUS

The Lord is great and great his might. His glory lasts forever and ever more.

רצ'יטטיב

רפאל

וַיּאֹמֶר אֱלֹהִים: "תּוֹצֵא הָאָרֵץ בְּהַמָּה וְרֶמֶשׂ, וְחַיְתוֹ-אֶרֶץ לְמִינָהּ".

And God said: "Let the earth bring forth נֵפֵשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, The living creature after his kind;

Cattle and creeping thing,

And beasts of the earth after their kind.

רצ'יטטיב רפאל

Recitative Raphael

Recitative

Raphael

מיד פתחה האדמה את רחמה. וילדה, עקב דבר האלוהים, יצורים לאיו מספר. שלמים בצורותיהם ובכל הגדלים. בשמחה שואג הארי הצהבהב. בקפיצות פתאום זונק נמר זריז. את ראשו המקורנן נושא הצבי המהיר. ברעמה מעופפת ובמבט יוקד צוהל לו סוס מלא חיים.

בני בקר, עדרים, עדרים, ניזונים עלי כר ושדה ירוק, ואת אדמת האחו מכסים, כצמחים, כבשים רכים, פועים. כאבק מתפשט,

בהמולה ובסחרור,

צבא החרקים הגדול. ובנחילים פתלתלים על הארץ זוחלים מיני רמשים ותולעים. Straight opening her fertile womb, The earth obey'd the word, and teem'd Creatures numberless.

In perfect forms and fully grown. Cheerful, roaring, stands the tawny lion.

In sudden leaps the flexible tiger appears.

The nimble stag bears up his branching head.

With flying mane and fiery look, Impatient neighs the sprightly steed.

The cattle in herds already seeks his food

On fields and meadows green.

And oe'r the ground, as plants, are spread the fleecy,

Meek and bleating flock. Unnumber'd as the sands

In whirls arose

The host of insects.

In long dimension creeps with sinuous trace The worm.

אריה רפאל

Raphael

Aria

עתה זוהר הדוּר הרקיע, הארץ מתגאַה בעדייה. האוויר מלא בני כנף, ובמים דגה שורצת. משא הבהמה מכביד על הארץ.

Now heav'n in fullest glory shone; Earth smiles in all her rich attire. The room of air with fowl is fill'd: The water swell'd by shoals of fish: By heavy beasts the ground is trod.

אך עדיין לא שלמה המלאכה, מכל זה עוד נפקד היצור, שיכיר תודה לכוחו של האל, ויהלל בלב וקול את טובו.

But all the work was not complete. There wanted yet that wond'rous being, That grateful should God's pow'r admire, With heart and voice his goodness praise.

רצ'יטטיב אוריאל

Recitative

Uriel

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֱת הָאֶדֶם בִּצַּלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ,

זָכֶר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וַיָּפַּח בָּאַפַּיו נִשְׁמַת חַיִּים; וַיִּהִי הָאָדָם לְנֵפֵשׁ חַיָּה. And God created man in his own image. In the image of God created he him. Male and female created he them. He breathed into his nostrils the breath of life, And man became a living soul.

אריה אוריאל

Aria Uriel

לבוש רוב הוד והדר, ניחן ביופי, בכוח ובעוז, אל מול השמים ניצב לו איש, אדון ומלך הארץ. מצחו הרחב, הקמור, האצילי, מעיד על היותו מושב החוכמה. וממבטו הבהיר קורנת רוחו, היא צלם האל ובבואתו.

In native worth and honor clad, With beauty, courage, strength adorn'd. To heav'n erect and tall, he stands, a man, The Lord and King of nature all. The large and arched front sublime Of wisdom deep declares the seat. And in his eyes with brightness shines The soul, the breath and image of his God. אל חזהו נצמדת מי שנוצרה למענו ומגופו – אישה, רעייה יפה וחיננית. מַרְאָהּ, תמים ומחויך, כיום אביב פורח, מבשר לו אהבה, שמחה ואושר. With fondness leans upon his breast A partner for him form'd, A woman, fair and graceful spouse. Her softly smiling virgin looks, Of flow'ry spring the mirror, Bespeak him love, and joy, and bliss.

רצ'יטטיב רפאל

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. והמקהלה השמימית, בשירה רמה, חגגה את תום היום השישי.

Recitative: Raphael

And God saw ev'ry thing that he had made; And behold, it was very good; And the heavenly choir in song divine Thus closed the sixth day.

המקהלה והמלאכים המקהלה

תמה^{*} המלאכה הגדולה, הבורא מביט בה ודעתו נוחה. תצטלצל שמחתנו אף היא ברמה, את תהילת האל יביע שירנו!

Chorus with Soloists CHORUS

Achieved is the glorious work; The Lord beholds it and is pleas'd. In lofty strains let us rejoice! Our song let be the praise of God.

גבריאל, אוריאל

עֵינֵי כֹל אֵלֶיףְ יְשַׁבֵּרוּ. וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ. פוֹתֵם אֶת-יָדָךְ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חֵי רָצוֹן.

Gabriel, Uriel

On thee each living soul awaits; From thee, O Lord, they beg their meat. Thou openest thy hand, And sated all they are.

רפאל

בהסתירך זיו פניך, ירעד הכל ויקפא. בהסירך את רוחך, לעפר תשוב כל הארץ.

Raphael

But as to them thy face is hid, With sudden terror they are struck. Thou tak'st their breath away; They vanish into dust.

גבריאל, אוריאל, רפאל

ובהשָיבך שוב רוחך, חיים חדשים יצמחו. תתחדש, תצעיר הארץ, ברוב חן ואון.

Gabriel, Uriel, Raphael

Thou lett'st thy breath go forth again, And life with vigor fresh returns. Revived earth unfolds new force And new delights.

המקהלה

תמה, הנה, המלאכה הגדולה, שִׁירוּ לֵיהוָה כֶּל הָאֶרֶץ, גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלֶּל מָאֹד וְלִגְדֵלָתוֹ אֵין חֵקֶר. הַלְלוּיָה! הַלְלוּיָה!

Chorus

Achieved is the glorious work.
Our song let be the praise of God.
Glory to his name forever;
He sole on high exalted reigns,
Alleluia! Alleluia!

'חלק ג

פתיחה תזמורתית ורצ'יטטיב אוריאל

מבין עבים ורודים מבקיע -ניעור בצלילי מתק -השחר, צעיר ויפה. מַרְקִיע השמים מטה, אל הארץ. ראו את הזוג ברוך-האושר, כיצד יד ביד יהלך. ממבטי השניים קורנת תחושת תודה לוהטת.

PART 3

Orchestral introduction and recitative Uriel

In rosy mantle appears
- By tunes sweet awak'd The morning young and fair.
From the celestial vaults
Pure harmony descends
On ravished earth.
Behold the blissful pair,
Where hand in hand they go!
Their flaming looks express
What feels the grateful heart.

שבח הבורא בקול גדול ישמיעו פיותיהם עוד מעט. יצטרף נא גם קולנו ויתמזג בשירתם.

A louder praise of God Their lips shall utter soon. Then let our voices ring, United with their song!

דואט ומקהלה

חוה (סופרן) ואדם (בס) בטובך, הו אדון, הו אלוהים, מלאים הארץ והשמים. עולם מה גדול, מה מופלא, ידיר בראו.

Chorus with Duet:

Eve (Soprano), Adam (Baritone) By thee with bliss, o bounteous Lord, The heav'n and earth are stor'd. This world, so great, so wonderful, Thy mighty hand has fram'd.

המקהלה

ברוך כוח האל, תהילתו תצטלצל לעד!

Chorus

Forever blessed be his pow'r! His name be ever magnified!

אדו

כוכב השחר, כמה יפה תחייך אל הבוקר המפציע! ואַתְּ, חמה, כמה תאירי את היום, נשמת היקום אַתָּ, ועֵינוֹ!

Adam

Of stars the fairest, O how sweet thy smile at dawning morn! How brighten'st thou, o Sun, the day, Thou eye and soul of all!

המקהלה

עלי מסלולכם הרחב, בשרו מה גדול כוח האל, מה רבה תפארתו!

Chorus

Proclaim in your extended course Th' almighty pow'r and praise of God!

חוה

ואתה [ירח],שליטו של הלילה השקט, וכל צבא מרום הזוהר, את שבחו הפיצו בכל בשירת מקהלתכם.

Eve

And thou, that rul'st the silent night, And all ye starry host, Spread wide and ev'rywhere his praise In choral songs about.

אדם

אתם, גרמי שמים רבי-און המשנים לעולם צורה ומקום, ערפילים ואדים, שהרוח אוסף ושב ומפזר ומגרש:

Adam

Ye strong and comb'rous elements, Who ceaseless changes make, Ye dusky mists and dewy streams That rise and fall thro' th' air:

חוה, אדם והמקהלה

שבחו כולכם את האל, כגודל שמו כן עוזו.

Eve, Adam, Chorus

Resound the praise of God our Lord! Great is his name, and great his might.

חוה

בנועם, בלחש, שבחוהו, פלגים, עצים, הרכינו צמרותיכם, צמחים, תנו ריחכם, ופרחים, הפיצו את שבחו בניחוחותיכם.

Ye purling fountains, tune his praise, And wave your tops, ye pines! Ye plants, exhale, ye flowers breathe At him your balmy scent!

אדם

אתם, המטפסים על צוקי רום, אתם, שעל גחונם זוחלים, אתם, שמעופכם מפלח את האוויר, אתם השוחים בנהרות:

Adam

Ye, that on mountains stately tread, And ye, that lowly creep; Ye birds that sing at Heaven's gate, And ye, that swim the stream; **Eve, Adam, Chorus**

חוה, אדם והמקהלה

נשמות כל חי, הריעו לאל, כל הנשמה, תהלל יה! Ye living souls, extol the Lord! Him celebrate, him magnify!

חוה ואדם

הוי יער אפל, הוי הר וגיא, השומעים את תודתנו, השמיעו קול השכם והערב, ומזגו אותו בשבחינו.

המקהלה

תְּהוּלְל, הוי אל, הבורא, לך התהילה! מִדְבָּרְך עולם זה נולד, כבודך יסַפְּרו ארץ ושמים, תתהלל בפינו לעד!

רצ'יטטיב אדח

עתה מלאנו את ראשונת מצוותינו, לאל הבורא הודינו, עכשיו, בואי נא רעיית חיי! אוליכך, וכל צעד יעורר שמחות בחזותינו, יציג פלאים בכל אתר. או אז תראי איזה אושר נשגב העניק לנו האל. אותו נשבח תמיד, לו נקדיש לבבותינו, רוחנו.

חוה

אישי, למענו נבראתי, מקלטי, מחסי, חיי! רצונך הן לי הוא חוק. האל את זאת קבע, ולשמוע בקולך מסב לי שמחה, אושר ותהילה.

דואט אדם

רעייתי, תמתי, לצדך השעות בנועם עוברות. כל רגע שמחה ואושר, ואין בהן דאגה. חוה

אישי היקר, הנה, לצדך שוחה לבי בשמחות. לך מוקדשים חיי, אהבתך שכרי וגמולי.

אדם

הוי בוקר טללים, מה מרנין הוא!

ווה

צינת הערב, מה מחיה היא!

אדם

מה מרווה עסיס הפרי העגול!

חוה

מה ימתק ניחוח הפרחים!

Eve, Adam

Ye valleys, hills, and shady woods, Our raptur'd notes ye heard; From morn till ev'n you shall repeat Our grateful hymns of praise!

Chorus

Hail, bounteous Lord! Almighty, hail! Thy word call'd forth this wond'rous frame. Thy pow'r adore the heav'n and earth; we praise thee now and evermore.

Recitative

Adam

Our duty we performed now,
In off'ring up to God our thanks.
Now follow me, dear partner of my life!
Thy guide I'll be, and ev'ry step
Pours new delight into our breast,
Shews wonders ev'rywhere.
Then may'st thou feel and know
the high degree of bliss
The Lord allotted us,
And with devoted heart
His bounty celebrate.
Come, follow me! Thy guide I'll be

Eve

O thou for whom I am! My help, my shield, my all! Thy will is law to me. So God, our Lord, ordains, And from obedience Grows my pride and happiness.

Duet

Adam

Graceful consort! At thy side Softly fly the golden hours. Ev'ry moment brings new rapture, Ev'ry care is put to rest.

Eve

Spouse adored! At thy side Purest joys o'erflow the heart. Life and all I am is thine; My reward thy love shall be.

Adam

The dew-dropping morn, O how she quickens all!

Eve

The coolness of ev'n, O how she all restores!

Adam

How grateful is of fruits the savour sweet!

Eve

How pleasing is of fragrant bloom the smell!

חוה ואדם

אבל בלעדֶיךְ / בלעדַיִךְ מה לי טל הבוקר... רוח הערבית... עסיס הפירות...או ניחוח הפרחים?

חוה ואדם

עַמְךּ / עַמָּךְ גוברת כל שמחה, עַמְּךָ / עַמָּךְ כפליים היא תמתק, עַמְךְ / עַמָּךְ חיי מאושרים לְךָ / לָךְ קודש הם!

רצ'יטטיב אוריאל

הו זוג ברוך ומבורך לעד, אם לא תתפתו למשוגות תעייה, לרצות יותר מן הניתן, לדעת מעבר למידה!

סיום – המקהלה והסולנים המקהלה

ָּהָרִיעוּ לֵאלֹהִים כֶּל-הָאָרֶץ! זַמְרוּ כְבוֹד שְׁמוֹ! הָרִיעוּ לִשְׁמוֹ בְּקוֹל רָנָּה. מְהַלָּל שֵׁם הָאֱלוֹהִים לְנֵצַח נְצָחִים! אמן!

Eve, Adam

But, without thee, what is to me ...the morning dew...the breath of even, ...the sav'ry fruit ...the fragrant bloom?

Eve, Adam

With thee is ev'ry joy enhanced, With thee delight is ever new; With thee is life incessant bliss; Thine it whole shall be.

Recitative Uriel

O happy pair, and always happy yet, If not, misled by false conceit, Ye strive at more, as granted is, And more to know, as know ye should!

Conclusion - Chorus with Soloists Chorus

Sing the Lord, ye voices all!
Utter thanks ye all his works!
Celebrate his pow'r and glory!
Let his name resound on high!
The Lord is great, his praise shall last for aye.
Amen.